

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 27

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, FEBRUARY 2D, 1932

LETO XXXIV — VOL. XXXIV

Governer White bo sklical državni zbor, ako si mesta ne znajo pomagati

Columbus, Ohio, 1. februarja. Governer White je danes izdal oklic na voditelje raznih mest v državi Ohio in jih pozval, da rešijo čimprej svoje finančne težave, ne da bi država pri tem pomagala. Ako mesta ne morejo najti pota iz zadrege, tedaj jo governer prisiljen sklicati državno postavo k zasedanju. Pretekli teden se je governer posvetoval z zastopniki dvajsetih večjih mest države Ohio. Eden kot drugi se je izjavil, da mesta ne morejo več naprej in potrebujejo državno podporo. Governer države Ohio se je izjavil, da ima država dovolj kolektivnih sredstev, da pomaga vsem, toda treba je najti najboljši način, odkod vzeti denar, da ne bi bolelo. Tega posla se da ne bi sklicana v nekaj dneh, ako si mesta ne bodo sama pomagala.

Leto star političen umor v Clevelandu je še vedno nepojasnjeno

Cleveland.—V sredo bo poteklo eno leto, odkar je bil v Clevelandu umorjen eden prvih republikanskih politikarjev, bivši councilman William Potter. Potter je zadnje čase zalezal v dolge in je nujno potreboval denar. Pri tem je izjavil grožnjo, da če ne dobi denarja od gotovih politikarjev, da bo šel na sodnijo in povedal vse o raznih škandalih in graftu Potter je bil od državnega pravdnika Millerja v resnici klican na sodnijo, potem ko je bil obtožen od velikih porote. Dan, predno bi moral Potter pričati, je šel v City Hall, kjer je zahteval denar. Dobil ga ni, in Potter je z grožnjami odšel. Toda že na večer istega dne je bil ubit, in do pričevanja na sodniji ni prišlo. Nastalo je vprašanje, kdo je naredil umor, v koga korist so najeti morilci Potterja ubili? Kot so kriv umora je bil spoznan neki Hymie Martin, ki je dobil dosmrtni zapor, toda krivci so še, visoko gori v višjih krogih. V sredo bo poteklo leto, odkar je bil Potter umorjen, in kljub skoraj nadčloveškemu naporu državnega pravdnika, se ni prišlo pravim krivcem na sled. Obsojena republikanska councilmana Fleming in Schooley bi sicer dosti lahko povedala, toda sta šlaraje v dolgotrajno ječo, kot da bi izdala višje glave. Ali bo kdaj ta umor pojasnjen?

Prerokuje vojno med Japonsko in Ameriko

Tokio, 30. januarja. Eugene Chen, kitajski minister zunanjih del, ki je pravkar odstopil, je izjavil, da je gotovo, da bo prišlo med Japonsko in Ameriko do vojne. Prej ne bo miru. Japonska hoče kontrolirati Pacifik, in pri tem so ji Zedinjene države v napotju. Najprvo želi Japonska Mandžurijo, odkoder bi gospodarila vsej Aziji, potem bi se pa lotila Avstralije.

Predstava za brezposelne

Nocoj večer, 2. februarja, ob 7:30 priredi društvo clevelandskih "čarovnikov" zanimivo predstavo v Collinwood High šoli na Five Points. Med drugimi čarovniki nastopi tudi John J. Grdina, kot vodja predstave. Sodelujejo tudi Valentin Turk na harmoniki in Frank Švegel in John Ceras s kitaro. Te predstave so pripravljene od mestne vlade in so v prvi vrsti namenjene ljudem, ki nimajo denarja, da bi plačali za vstopnino. Slednja je namreč prosta vsem.

Narščaj v družinah

V preteklih par dnevih so dobile sledeče slovenske družine narščaj: družina Paul Bizjak dečka, družina Stefan Medved dečko, družina John Lesar dečko, družina Frank Vadal dečka, družina Joseph Menart dečko, družina Viktor Bernot dečko, družina Frank Pobega dečka, družina Peter Vidovich dečko, družina Paul Novak dečka in družina Anton Planinšek dečka.

Politična seja

V sredo, 3. februarja, se vrši političen demokratiški shod v prostorih Jugoslov. Del. Doma v West Parku. Začetek ob 8, uri zvečer. Glavni govornik bo kandidat demokratov za župana, Ray T. Miller. Zlasti naše Slovence in Hrvatse se pozivlje, da so gotovo navzoči na tem shodu.

Tisoče mrtvih, ko japonska armada napreduje.

Nanking, 2. februarja. Japonske vojne ladje v Yangtse reki so bombardirale danes kitajske forte v tem mestu skozi dve uri, nakar so Japonci izkrcali več sto mornarjev. Najboljše kitajske čete branijo to mesto, v katerem prevladuje popolna tema. Tisoče mestnih prebivalcev se je izselilo.

Sangaj, 2. februarja. Tu se zbirajo nove japonske čete, ki so bile pravkar izkrcane. Japonci imajo sedaj tu že 10.000 vojakov, in se pripravljajo na nov

napad na kitajski del mesta. Ameriške oblasti poročajo, da so Japonci strgali ameriško zastavo z misijonskega poslopja. Amerikanci zahtevajo zadoščenje od Japoncev.

Washington, 1. februarja. Ameriški konzuli in pomorske oblasti na Kitajskem so dobile povelje, da začnejo sprejemati Amerikance, ki se hočejo izseliti iz Kitajske. Vlada Zedinjenih držav kot tudi angleška vlada sta znova ostro protestirali pri japonski vladi.

Tokio, 2. februarja. Japonska vlada je dobila od vrhovnega poveljstva japonske armade priporočilo, da se pošlje en cel armadni zbor vojaštva v Sangaj. Vlada se še ni odločila za ta korak.

Geneva, 1. februarja. Liga narodov je dobila zagotovilo, da bo en ameriški zastopnik sodeloval pri mednarodni komisiji za poravnavo spora na Kitajskem.

Harbin, 2. februarja. Nad 700 Kitajcev je bilo ubitih večeraj v spopadih z Japonci. Kitajsko prebivalstvo beži pred Japonci.

Sedanja vlada mora zapustiti City Hall.

S ponedeljkom je bila otvorjena uradna politična kampanja za izvolitev župana v Clevelandu, prvič v 10. letih. Uradno otvoritev je imel kandidat demokratske stranke že preteklo soboto večer, ko se je v veliki dvorani Statler hotela zbralo 3000 demokratov, ki so slovesno sprejeli kandidata Ray T. Millerja in mu priredili sprejem kot ga pred njim ni imel še drug kandidat.

Miller je v kratkih besedah povedal, zakaj se gre v tej kampanji. Glavni govor je pa imel predsednik volivnega odbora, Maurice Bernon. V tem govoru je Bernon povdarjal, da je kandidat republikanske stranke, Daniel Morgan dovolil, da se ustvarjajo nepotrebni uradi za člane Maschketove organizacije, da je Morgan dovolil trem kontraktorjem delo za \$105.000, da si je nekdo drugi ponudil isto delo za \$80.000, toda so bili kontraktorji z višjo ceno prijatelji Maschketi, in obenem je Morgan enemu izmed svojih prijateljev dal delo za \$50.000, ne da bi se razpisala ponudba.

Bernon je v svojem govoru tudi napadal poslovanje Morgana kot mestnega councilmana v letu 1911, ko se je delala nova pogodba z East Ohio Gas Co., rad višjih cen. Morgan je povzročil, da je bila nova pogodba z višjimi cenami sprejeta v 14 dneh.

"Demokrati stopajo v to borbo," je izjavil Bernon, "ko imajo pred seboj rekord republikanske stranke poln škandalov, nezmoglosti in zapravljanja ljudskega denarja in policijo, ki bi rada storila svojo dolžnost, toda je ovirana od višjih sil pri vsakem koraku."

Izjavo Morgana in Maschketi, da je pomoč brezposelnim glavni predmet županske kampanje, je označil Bernon kot "sramotni poskus republikanske stranke, da izgrava človeško mizerijo za politični uspeh."

"Jaz si ne morem sploh predstavljati," je dejal Bernon, "da ne bi oseba, ki bo župan mesta Cleveland, šla do skrajnosti, da potolaži gorje, ki vlada med narodom radi depresije. Toda od pomoči brezposelnim in sirotinim, nikakor ni politična zadeva. Sramota za republikance, da jo izkoriščajo v volivne namene. Podpora brezposelnim in sirotinim je zadeva, ki se tiče vsega mesta, demokratov, kot republikancev."

"S tem, da skuša Mr. Morgan kapitalizirati človeško mizerijo v tej depresiji, v svoje politične

svrhe, se je izkazal kot pravega republikanec! Že več let si lasti republikanska stranka podeljen je od Boga, da je ona edina, ki zna rešiti človeško mizerijo! Pri tem pa ne omejuje tako daleč, da ko živimo v nezasišni krizi, pa se Hoover z gigantsko silo brani, da bi kongres dovolil en sam dolar podpore brezposelnim! To je tista republikanska ljubezen do bližnjega, ki se nahaja v revščini! In sedaj pa imajo drznosti dovolj, da prihajajo v javnost in trdijo, da jih je sama božja previdnost izbrala, da izpeljejo narod iz mizerije, v katero so ga pognali!"

"V letu 1928 je Hoover obljuboval vsem delavcem polne skledice pečenih kološ, ako volijo republikansko stranko. Volili so jo v resnici, in danes je prišlo tako daleč, da ko živimo v nezasišni krizi, pa se Hoover z gigantsko silo brani, da bi kongres dovolil en sam dolar podpore brezposelnim! To je tista republikanska ljubezen do bližnjega, ki se nahaja v revščini! In sedaj pa imajo drznosti dovolj, da prihajajo v javnost in trdijo, da jih je sama božja previdnost izbrala, da izpeljejo narod iz mizerije, v katero so ga pognali!"

Bernon je nadalje povedal, da je imela republikanska mašinska kontrola v Clevelandu pred dve letoma tako malo zaupanja v samo sebe, kar se tiče dobrodelnosti in podpore brezposelnim, da je izročila demokratom vodstvo oddelka za javno blaginjo. To je bil edini oddelk mestne vlade, ki ga je republikanska mašina prepustila demokratu! In letos je bila predlagana demokratska councilmanka Mrs. Cooley za načelnico istega oddelka.

Maschke je o tem izvedel, pa je šel takoj na delo, da izkoristi položaj. In glejte, za načelnika dobrodelnega oddelka mestne vlade je bil imenovan junaški borilec republikanske stranke, zamorski councilman Lawrence Payne iz 11. varde, iz osrčja zamorskega distrikta! Ni čuda, da je videti vsepovsod pri mestnih delih črne državljanke!

Republikanski kandidat Morgan pa skuša medtem nadeti si krinko nepristranosti in govori v javnosti, da deluje za njega "odbor nepristranskih državljanov," in da Morgan ni pod kontrolo Maschketi! Poglejmo vendar, kdo je v tem "nepristranskem" odboru? Jack Harris, pripravljen vsak trenutek na klic Maschketi. Larry Collier, republikanec z dušo in telesom. Thomas Cook, republikanski politikar, ki drži po milosti Maschketi mestno službo. Lamar Beman, znan politikar, Bill Eirick, večni kandidat republikanske stranke. Med drugimi "biseri" tega "nepristranskega odbora" dobimo tudi znana politi-

karja Fitzgerald in Harry L. Davis, in vsem tem načeljuje star politični oprda Paul Howland, ki je hodil po kostanj v žrjavico za Harry Daughertya, zloglasnega republikanskega politikanca, in ki je leta nazaj kričal: "Doli s Tom Johnsonom! Izvolite republikance!"

Miller na plesu

Kandidat za župana Ray T. Miller je tudi jako družaben človek in zlasti rad obišče kak ples, ki ga prirejajo mlajši. Preteklo nedeljo je bil s svojo ženo, kar na treh plesih. V neki poljski dvorani se je nahajalo kakih 400 mladih plesalcev, po ogromni večini republikanci. Miller je pa s svojo prijaznostjo in prepričevalnim govorom si pridobil vse navzoče mladine. "Kar bi želel vedeti," je dejal Miller, "ali boste vi mladi volili za mene?" "Yeah, boy!" je donelo iz stoterih grl. "Prav gotovo!" "Ali boste sodelovali v tej kampanji?" je nadaljeval Miller. "Od prvega do zadnjega," so navdušeno odgovarjali mladini. "Glejmo, da dobimo pošteno vlado v Cleveland," je končal Miller, "glejmo, da pridejo tudi mladi ljudje enkrat do besede!"

Aretacije se bližajo

Ze večeraj smo poročali, da je bil aretiran republikanski volivni uradnik in oboževalec sleparije z glasovnicami. Kot se poroča, bodo te dni sledile še druge aretacije. Demokrati so letos pripravljeni iti do skrajnosti, da jim nasprotniki ne ukradejo volitev, kajti nasprotniki poštenim potom ne morejo zmagati. Z aretacijo republikanca Hoey je zapletenih v vso afero precej drugih oseb, katere bodo te dni aretirali.

Direktorij SDD

Direktorij Slov. Del. Doma za leto 1932 je sledeč: Vid Jančič, predsednik; John Grošel, podpredsednik; Vincent Coff, tajnik; Joseph Zele, blagajnik; Henry Princ, zapisnikar; Vinko Godina, Louis Tolar in John Bohinc, nadzorniki. John Hrvat, John Lokar ml., Tony Vadal, člani gospodarskega odbora. Direktorji: Rudolph Perdan, Andu Božić, August F. Svetek in John Gorjanc.

Miller pride

Prihodnjo nedeljo, 7. februarja, priredi Slovenski demokratiški klub, katerega predsednik je Mr. Wm. Kennick, svoj ples v Grdinovi dvorani. Plesni prireditvi obišče tudi župan, kandidat demokratske stranke, Mr. Ray T. Miller. Navzoči Slovenci bodo ob tej priliki izročili Mr. Millerju krasen ključ mesta Clevelanda. Pričakuje se zelo številne udeležbe.

Al Smith dvomi, da bi zvezni bondi preskrbeli delavcem zaposlenost

New York, 1. februarja. Stotine mest v Ameriki je, pravi Al Smith, ki prihajajo dnevno na denarni trg in skušajo prodajati bonde, da dobijo denar, ki je izostal radi neplačanih davkov. Denar potrebujejo za plačilo uslužbencem in od pomoči brezposelnim. Zvezna vlada, pravi Smith, je predložila tri načrte, da pomaga v splošni krizi: ustanovitev finančne korporacije, da se posodi denar vrednim korporacijam; drugič, bančni sistem, ki vzame prve vknjize na račun, in tretjič, bančni sistem, ki prevzame bonde, katerih federalna zvezna banka ne more prevzeti. Prvi izmed omenjenih načrtov je že postava, drugi pa postane v kratkem. Po mnenju Al Smitha bo vse to pomagalo, da se poživijo kredit v javnosti, toda odpravilo pa vse to ne bo brezposelnosti. Dogodki zadnjih mesecev so prepričali Smitha, da potrebujemo narodno izdajo bondev, katere bi podpisoval ves narod, na način, kot tekom vojne, brez komisije in bonusa bankirjem. Ti bondi bi nosili postavne obresti 4 in pol procenta. Najmanj \$10.000.000.000 bi se lahko nabralo na ta način, in začelo bi se po vsej deželi z javnimi deli, in več milijonov delavcev bi nemudoma dobilo delo in zaslužek. Denar bi prišel v cirkulacijo, in kriza bi se polagoma ublažila.

Hoover je postal bolj suh, toda je zdrav

Washington, 30. januarja. — Zadnja leta predsednik Hoover še ni bil tako zdrav, kot se ravno sedaj počuti zdravega. Toda zgubil je na teži. Ko je prišel v Belo hišo, je tehtal 210 funtov, danes pa pokaže tehtnica le 183 funtov. Hoover pripisuje to dejstvo načinu uživanja hrane. Predsednik je prej jedel, kadar se mu je zljubilo, zadnje dve leti pa je upeljal redne ure za hrano. Zajtrk ob 8. zjutraj, kosilo ob 1. uri in večerja točno ob 8. uri zvečer.

Trgovec oropan

Frank Zerovnik, ki ima mesnico na 5911 St. Clair Ave., je bil v ponedeljek dopoldne oropan za \$178.00, ko sta prišla v mesnico dva bandita, ki sta zahtevala denar. Zerovnika sta bandita zaprla v ledenico, iz katere se je pozneje opustil, ko sta bandita že pobegnila.

Šola S. Del. Doma

V naznanje učencem Slovenske Šole Slov. Del. Doma: pouk se bo vršil začevši s 6. februarjem, in sicer II. razred, od 9 do 10:30 dopoldne, prvi razred pa od 10:30 do 12. ure opoldne. Pouk v III. razredu se vrši od 4. do 5:30 popoldne. Vsi razredi se vršijo v spodnji dvorani. — V. Coff, tajnik.

Lakeside bolnica

Dohodki Lakeside bolnice so se skrčili tekom lanskega leta za \$300.000. Tajnik zavoda priporoča največjo varčnost, da ne bo treba odsloviti še več bolnikov, ki prosijo postrežbe.

K molitvi

Članice društva Srca Marije (staro) so prošene, da pridejo v sredo večer k skupni molitvi za umrlo članico Mary Šilc, 14014 Hale Ave. in da se v četrtek zjutraj v obilnem številu udeležijo pogreba.

* Jeklarski trust je imel lansko leto \$4.376.798 izgube.

Liga narodov pozvana na pomoč, da reši japonsko-kitajsko krizo

Geneva, 1. februarja. Generalni tajnik Lige narodov, Sir Eric Drummond, je izmed diplomatov, ki so bili navzoči v Sangaju, ko je japonska sila vdrla v mesto, imenoval odbor, ki naj obvesti Ligo narodov direktno, kaj in kako se je zgodilo. Pozvani so bili španski, norveški, nemški, francoski, angleški in laški poslaniki, da poročajo, obenem je pa Liga narodov naprosila tudi ameriškega generalnega konzula, da sodeluje, dasi Zedinjene države niso včlanjene pri Ligi narodov. Vsi omenjeni poslaniki so obljubili sodelovanje. Toda kako delikaten položaj prevladuje se posnema iz tega, da je japonski delegat sporočil, da če Liga narodov ne prisilne na Kitajce, da nehajo s sovražnostmi, da je Japonska pripravljena napovedati vojno, kar bi imelo nedogledne posledice za ves svet.

Ameriška pšenica se prevaža na Kitajsko

Washington, 30. januarja. — Kljub burnim dogodkom na Kitajskem, pa ameriška vladna komisija še vedno eksportira ameriško pšenico na Kitajsko. Včeraj je odpeljal parnik Childar iz Portlanda 100.000 bušljev pšenice in 46.000 sodov moke za Kitajce. Namenjena je v Sangaj.

Star rojak umrl

Iz London, Ohio, se nam poroča, da je tam na farmi umrl vsem Clevelandčanom dobro poznani rojak in naš zvesti naročnik Andy Krašovec, ki je dosegel častljivo starost 85 let. Pogreb ranjkega se vrši v New Londonu v sredo dopoldne. Ranjki zapušča ženo in hčer, Mrs. Coff, ki se nahaja v Clevelandu, poleg tega pa sina Jos. Krašovec v Barbertonu in sina Johna v Clevelandu. Bodi vrlemu možu ohranjen med vsemi, ki so ga poznali, časten spomin.

Kjer te ne srbi

Daniel McGarvey se nahaja z globoko rano v Huron rd. bolnici. Rano je dobil, ko je hotel posredovati med nekim moškim in žensko v prepiru. Mož je hotel žensko z nožem zabosti, ko je stopil McGarvey vmes in dobil vbodljaj, namenjen ženski.

Zima povsod

Ne semo v Cleveland smo dobili sneg in hud mraz od nedelje naprej, pač pa se poroča iz vseh severnih in zapadnih držav, da je zapadel debel sneg in zavladal hud mraz. Vremenski preroki pravijo, da se bo proti koncu tedna vreme zopet ogrelo.

Deklico so kupili

Mr. in Mrs. John Kaplan, 18606 Cherokee Ave., sta rekla, da jima je dolgčas, pa sta kupila zalo deklco-prvorojenko, ki jima bo delala kratek čas. Mati se je prej pisala Antonija Novinc. Naše čestitke!

Nesrečna kolizija

Iz bližnjega mesta Toledo, O., se poroča, da sta bila včeraj tam ubita dva ognjegaseca, na potu k požarju, ko je v ognjegasni truck zadet bus. Koroner bo preiskal nesrečo.

Trgovska seja

Nocoj večer se vrši v Mervarjevi dvorani seja St. Clair Merchants Improvement Association. Po seji bo nekaj dobre zabave.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

88

No. 27, Tue., Feb. 2d, 1932

Pridobitev državljskih pravic

IV.

Leta 1921 so se spremenile vse naselniške kvote v Zedinjenih državah, ko je republikanska administracija prevzela vladno, in zlasti družinam iz južne in centralne Evrope je bilo silno otežkočeno priti v Zedinjene države. Leta 1924 pa so naredili še strožjo tozadevno postavlo, in kdorkoli je hotel dobiti sem svojo družino iz Evrope, je moral postati najprvo ameriški državljan.

Omenjeni Čeh je imel v domovini zelo slabo vzgojo, in ga je vzelo tudi v Ameriki precej časa, predno je prišel tako daleč, da je vložil prošnjo za drugi papir, potem ko je dolgo časa obiskoval državljansko šolo. Septembra meseca, leta 1930, so ga poklicali na sodnijo, kjer je uspešno odgovarjal vsa vprašanja in prestal težavno skušnjo, toda prave prošnje ni mogel vložiti, ker ni imel \$10.00, katere bi moral plačati. Mož je že precej časa nazaj zgubil svoje delo, torej ni imel denarja.

Medtem pa so njegovi otroci odrasli in so prekoračili dobo, ko bi smeli biti pripušeni v Zedinjene države, da bi se združili z očetom. Polno ameriško državljanstvo je na ta način nemogoče pridobiti mnogim ravno radi visokih pristojbin, in tako so družine ločene po raznih delih sveta radi pretiranih svot. Zopet en vzgled, kako krivična je današnja naturalizacijska postava.

V Chicagi se nahaja mlada vdova, ki ima šest otrok, vsi stari izpod 16 let. Prišla je v Zedinjene države eno leto pred svetovno vojno, s svojim soprogom vred, toda je bila ves čas tako zaposlena s svojo številno družino, da se je priučila le malo angleščine. Njen mož je vzel prvi državljanski papir v letu 1922, toda je umrl, predno je mogel dobiti družega. Tekom svetovne vojne je služil v ameriški armadi. Mati bi rada postala državljanka na podlagi prvega papirja svojega moža, da bi dobila kako podporo kot državljanka, kar nujno rabi za mladoletne otroke.

Ko je hotela vložiti prošnjo za drugi papir, so dognali, da je medtem prvi papir njenega moža postal že sedem let star. Povedali so ji, da mora začeti vsi stvar prav od kraja, namreč vzeti prvi papir, plačati \$11.50, čakati dve leti, iti v šolo, plačati zopet \$15.00 in prestati trdo skušnjo. Medtem se mora učiti tudi angleščine. Vse bi se že naučila, toda kje bi vzela potrebni denar za pridobitev državljanstva, ko sama komaj čaka, da dobi kako podporo od mesta, ki je pa nemogoča, ker ni državljanka.

Se neka druga velika krivica je vtelesena pri novi naturalizacijski postavi, ki se zlasti tiče žensk. Recimo, da se je v Ameriki rojeno dekle poročilo v letu 1921 z možem, ki ni ameriški državljan. S tem je ženska zgubila ameriško državljanstvo, četudi je bila v Ameriki rojena. Leta 1925 je mož postal državljan in je šel kot državljan volit, njegova žena pa z njim, toda ko je povedala, kako in kaj, so možu dovolili voliti, ženo pa, ki je bila v Ameriki rojena, so zavrnili, češ, da ni državljanka! Pomislite si na njeno jezo in opravičeno psovaje na njeno rojstno deželo, ki ima tako abotne postavle!

Največjo krivico pa dela vlada sama gotovim prosilcem za ameriško državljanstvo, krivica, katere bi se morala Amerika sramovati, toda republikanci ne poznajo sramu. Nova postava zahteva, da mora vsakdo, ki prosi za državljanstvo, vedeti natančno za dan, kdaj je došel v Ameriko in za ime parnika, ki ga je pripeljal sem. Pa vzemimo slučaj. Nekdo je prišel sem leta 1898, kot dveletni otrok. Ves čas je bival tu, bil popolnoma vzgojen v ameriških šolah in postal pravi Amerikanec. Pozneje je primoran, da prosi za ameriško državljanstvo. In povedo mu, da mora dokazati, da je prišel pravilnim potom v Ameriko. Njegova mati, ki ga je prinesla v Ameriko, je umrla, enako tudi oče, za družega pa nikogar ne ve.

In sedaj pa pride državna krivica. Obrniti se mora na naselniško oblast za certifikat, toda od tam mu pišejo, da ne morejo najti njegovega rekorda, kajti v letu 1906 so vsi ti vladni rekordi — zgoreli! Mora torej plačati \$20.00, ako hoče dobiti certifikat. Raditega, ker je zgorelo vladno poslopje, so poštenci ljudje prisiljeni plačati vladi \$20.00 pristojbine! Krivica vseh krivic.

In teh je še mnogo v naturalizacijski postavi, in skrajni čas je, da se je senator Walsh zavzel, da se te krivične določbe državljske postavle končno odpravi, ker niso samo v sramoto Amerike, pač pa tudi v veliko krivico prosilcev, ki so 99 procentov poštenjaki in zvesti Zedinjenim državam.

ALI SE NE BI ANGLEŠČINE POUČEVALO V LISTU?

Prišel sem na koristno idejo, ali kaj takega. Pri tej priliki kar nas je naselencev iz Evrope, se zelo težko učimo angleščine. In vendar nam je ta jezik neobhodno potreben, posebno za bodočnost, ko bo zelo mučno za delavca brez znanja angleščine. Tudi naše mamice se bodo čutile bolj domače v tej deželi, ako bodo znale bolj pravilno izgovarjati angleščino. Naprimer da ima punca ali fant svoj rojstni dan

(trn: trnijas, jablana: jablanius

itd. Velikokrat se sliši starše, kadar govorijo z otroci, naprimer: "Ti, salamagan ti, kod si pa bu-mov al dej?"

Jaz mislim, ako bi se nas do-volj prigrisalo za kotichek v listu, v katerem bi se nas poučevalo izkrepati lepo pravilno anglešči-no, da bi nam to dovolil naš ro-doljub, g. urednik. Seveda, bilo bi težko dobiti učitelja, ki bi se hotel ukvarjati zastonj z našimi bučami. Pa bi se že našel kak izhod. Lepo bi bilo in prosil bi g. urednika, ako bi hotel biti ta-ko prijazen ter nam o tem kaj izpregovoril. Jaz mislim, da bi šlo. Besede, katere ne bi mogli

izgovoriti pravilno, bi vprašali našo mladino. Mi bi vam pisali tudi angleško to in ono, Vi bi pa potem odgovarjali kje smo na-pravili napake, v listu.

Sedaj, ko smo doma, imamo zlat čas za izobrazbo in učenje, ne samo v angleščini, ampak tu-di v pravilni slovenščini. V luči izobrazbe je napredek in veselje Ako bi bili malo bolj značajni in izobraženi, ne bi nas tako lah-ko premočil ta ali oni hujskač ali obrekljivec, ta ali oni časopis. Z lučjo izobrazbe bi spoznali škodljivca, človeški družbi ne-varnega zapeljivca ter ga krat-ko malo prezrili. Iskren pozdrav vsem!

A. J.

MR. GRDINA IMA PRAV

Mr. A. Grdina mi je pojasnil pod naslovom "Odgovor collin-woodskemu glasu," zakaj ni šel slikať slovenskega Primorja. Da, prav je odgovoril. Kdo bi se sploh upal pokazati v tistih, s fa-sisti prepravljenih pokrajinah. Ako bi se le prikazal s "kame-ro," bi ga takoj obsodili, da vo-huni v prid Jugoslavije. Vendar je imel prav tudi "Collinwoodski glas," ker je stavlil vprašanje, kako in na kakšen način bi se dalo podati nekaj slik iz našega Primorja med zbirko jugoslov-anških filmov.

Pisec teh vrstic je mnenja, da ne bo še v doglednem času prišla pomoč našim trpečim sirotam. Inteligenco preganjajo, časopise so ustavili, šole in slovenska društva so sploh zatrili. Otroke so z mrzlično naglico potujčili in jih učijo zaničevati mater svojo — Jugoslavijo.

Pogumni, krepki fantje in moške vendar uhajajo čez mejo, kjer jih sprejmejo bratje Slovenci prijazno in jim od svojega kruha ponudijo grizljaj. Vendar ti begunci, čeprav v Sloveniji, se bodo do smrti spominjali svojih rodni krajev. Ju-goslavija pa, kako naj pomaga? Ali z orožjem? Hrabri so sicer naši vojaki, o tem ni dvoma, to-da kot se sliši, v bodoči vojni ne bo veliko pomagala hrabra pest, ker se bo dušilo ljudi kar s pli-nom. Lah ima moč v zraku. Svoje lačne kremple steguje po Jugoslaviji, sline se mu cede po naši lepi zemlji. In Mojzes-Mus-solini bi rad izpeljal vsaj del svojega ljudstva čez mejo; ako bi le malo Jugoslavija zarenčala nad njim, pa bi takoj poslal lačne mase Italijanov v boj. On zato izživa, mori in preganja našo in-teligenco.

Ko smo protestirali po celi Ameriki Slovenci radi smrti šti-rih mučencev, kam je šel naš protest? Ali so ga sploh prečita-li? Zdi se, da ameriška vlada

CLEVELANDSKI SLOVENCİ, POZOR!

V kritiziranju je vsaka šlapa dobra. Zali bog, da Slovenci vse preveč radi kritiziramo. Nasto-pimo vendar enkrat skupno! Sa-mo kritiziranje in stokanje nam ne bo prineslo nič. Prilika se nam nudi, da dobimo poštenega, mladega in odkritosrčnega ter razumnega župana. Naj ne bo med nami Slovence, ki bi napra-vili veliko neumnost, ako bi oddal svoj glas 16. februarja za repu-blikanca.

VOLIMO VSI ZA RAY T. MILLERJA! Pod slabo, brez-brizno upravo gredo mesta in vasi rakovo pot. Slepri se kar na debelo z ljudskim denarjem in narod stoka pod pezo davkov.

EAST END SOCIAL CLUB

Tem potom se najlepše zahva-ljujeva vsem udeležencem, ki so se udeležili card party 23. janu-erja, ki sva jo priredili v korist East End Social kluba. Prav le-pa hvala Ljubljanskemu Trio, ki je igral tako lepe poskočnice in to vse brezplačno. Zahvaliva se Mr. in Mrs. Vaupotic, ki sta da-la zastonj prostor in nekaj ohaj-čana za žejna grla. Lepa hvala Mr. F. Svetko za prevažanje miz in stolov, enako tudi ženam od sv. Kristine, ki so nam posedile igralne mize. Lepa hvala vsem,

Ako bomo vsi slovenski držav-ljani in državljanke volili za na-šega ljubljena, Mr. Millerja, ni dvoma, da bi ne bil on naš župan. Mr. Miller je pokazal, da je goreč ljubitelj delavstva. Ka-ko je on ogorčeno in energično posegel po nekaterih sleparjih, smo se lahko vsi prepričali. Kaj vse bo pa lahko napravil, ako mu damo moč, da bo glava cele-ga mesta, o tem si ne moremo niti predstavljati.

Torej naj ne bo med Slovenci niti enega omahljivca, kateri bi oddal svoj glas za drugega kan-didata. Dol z Morganom, repu-blikancem! Živel naš demokrat Miller!

Državljan.

Frank J. Lausche

ZAKAJ SEM JAZ**ZA MILLERJA**

Zdi se mi, da je v vseh večjih mestih Zedinjenih držav na dnevem redu vsak da bolj pro-blem dobre vlade. Kadar posta-nejo volivci mlačni in kadar po-stane vladajoča politična stran-ka orodje v rokah posameznih izkoriščevalcev, potem je admi-nistracija mestne vlade na robu propada.

Mestna vlada v Clevelandu je že več let obtožena zapravljanja in korupcije, zlasti odkar je pre-vladajoča politična stranka kon-trolirana od nekaj posamezni-kov, katerim ni pri srcu blago-stanje meščanov in državljanov, ampak njih lastna, osebna ko-rist.

Na krmlju je bila "nevidna si-la," ne pa politična stranka. Ta "nevidna sila," kateri na čelu stoji Maurice Maschke, je vedno odločevala: kateri kandidat naj bo nominiran, kateri izvoljen, katere postavbe naj bodo sprejete in katere ne.

Ta "nevidna sila" je zasedla urad župana, mestnega proseku-torja, mestne zbornice, mestnih komisarjev, direktorja javne varnosti, policijskega načelnika in skoro vse urade mestne vlade, kar vse je imelo za posledico sra-motne incidente v mestni vladi zadnjih par let.

In dočim je rastla moč teh mogetcev pri mestni vladi, pa je postajalo zaupanje in naklonje-nost meščanov do njih vedno slabše. Preveč dolgo so se igrali s potrpežljivostjo voliv-cev, preveč dolgo so ga vlekli za nos. Preveč samolastni so posta-li in to se bo sedaj nad njimi maščevalo. Mnogokrat obtoženi, toda tudi vedno oproščeni Fred Thomas, mestni klerk, je bil po-novno izvoljen v svoj urad od politične mašine. Gus Hirstius, je bil odsvoljen iz volivnega ura-da, toda je še vedno član te "ne-vidne vlade" in še vedno ima od-ločujočo besedo v civilnih afe-rah.

In nešteto je drugih takih slu-čajev, kjer se je pokazala moč in brezobzirno tepanje ljudskih pravic te "nevidne vlade," ozi-ro-ma sedanje politične stranke, ki vlada v Clevelandu.

7. januarja 1929 je prisegel Ray T. Miller, da bo kot okrajni državni prosekutor, vestno in točno izpolnol vse postavbe in zakone, ki mu jih narekuje nje-gov urad, branil pravice zatira-nih in preganjanih. Republi-kanska vlada takrat ni polagala dosti važnosti na tega mladega državnega pravdnika, ker ga ni še poznala, ker ni poznala nje-gove poštenosti, poguma, inteli-gence in njegove samostojnosti.

Toda mladi državni pravdnik je šel s zavahanimi rokami na delo in kmalu se je pokazalo kaj zna, kmalu se je pokazala njego-va zmožnost, da je tudi "nevid-na sila" postala pozorna nanj. Miller je začel preiskovati, po-izvedevati, šel je v svojem delu naprej smehljajočega obraza, to-da odločen, da premaga vse ovi-re.

Velika porota, ki je vedno ne-odvisna, je dobila mnogo posla. V javnosti je zagrmelo: korupci-ja pri mestni vladi! Obsojeni so bili razni mestni uradniki, obso-partyjih, gre za naše sirotne družine.

Se enkrat se prav lepo zahva-ljujeva vsem in prosiva, da se o priliki zopet udeležite naših pri-reditev in card party's, ki so v korist bednim in potrebnim. Po-zdrav!

Frances Plevnik, Mary F. Molk.

jeni razni volivni uradniki radi goljufije pri volitvah, council-mani so bili prijeti in obsojeni. Miller je posegel tudi po najviš-jih glavah, jih obtožil sleparstva in velika porota jih je spoznala krivim. Sleparjev v javnih ura-dih se je polastila silna panika. Vse je trepetalo: kateri bo na vrsti prihodnji, po katerem bo posegel Miller. . .

Rečeno je: kadar se zgodi kaj posebnega pri kakih vladnih za-devah, najsi bo v dobro ali v sla-bo, povzroči to posamezna sila, posameznik. Kar se je slabega zgodilo v Cuyahoga okraju in v Clevelandu, je zakrivila gori omenjena "nevidna sila." Kar je bilo pa slabega pri mestni vladi v Clevelandu, je v zadnjih par letih izčistil Ray T. Miller.

Moje prepričanje je, da bi mo-ral biti župan mesta Cleve-landa Ray T. Miller, kot v bodri-lo drugim javnim uradnikom, da kdor je pogumen in pošten, naj bo deležen nagrade.

Človeka kar groza strese, če pomisli, kaj bi se bilo zgodilo, ali kaj bi se ne bilo zgodilo v Cleve-landu in v Cuyahoga okraju, če bi bil 7. januarja 1929 nastopil službo državnega pravdnika kak republikanec, mesto Millerja! Recimo, naj bi bil prišel v ta urad eden izmed možakov, ki so danes okrog Morgana in Mau-ric Maschke! Korupcija bi cvetela na vseh koncih in krajih, kradlo bi se iz mestne blagajne na veliko. Tudi če bi bil hotel republikanski državni pravdnik storiti svojo dolžnost, bi bil ovi-ran in ustavljen od "nevidne vlade," od svojega političnega bossa in bi bil moral plesati ta-ko, kot bi ta žvižgal.

Ni več daleč čas, ko bo mesto sklepalo pogodbe za razna mest-na dela in potrebe z raznimi ko-rporacijami. Slaba koncesija, ki bi se dala takim družbam, ki bi znašala morda samo par centov, toda v očigled velikega števila odjemalcev in daljše dobe, bi to pomenilo milijone dolarjev, ki bi se jih direktno ukradlo iz žepa davkoplačevalcev in jih dalo v roke tem družbam. Torej je po-treba, da je pri teh pogodbah navzoč mož, načelnik mesta, ki bo neodvisen in pošten, pogumen in na katerega ne more vplivati nikakoršna "nevidna sila."

Prišel je čas, ko mora biti ad-ministracija javnih zadev pro-sta vsakega vpliva od strani po-litičnih bossov, prosta vpliva od kake "nevidne sile." O Morga-nu se lahko reče, da ne bo mogel biti neodvisen, ako bi bil izvo-ljen, ker njegovo kandidature podpirajo razni sebični politiki, ki bodo zahtevali od njega, da predvsem ustreza njih političnim stremljenjem in zahtevam, ne pa da bi gledal za korist mešča-nov.

Ray T. Miller se je že izkazal v uradu državnega pravdnika in ravno tako se bo izkazal kot župan. Delal bo odprto in ne-ustrašeno in nanj ne bo vplival nihče drugi kot narod, ki ga bo izvolil županom.

To so vzroki, ki se mi zde tako važni, da sem opravičen glaso-vati za Ray T. Millerja za župa-na mesta Clevelanda.

Pristopajte k domači organizaciji, k S. D. Z.**"29"**glejte ta časopis
v petek**Če verjamete al' pa ne.**

Stric vpraša malega Jožka, kaj bi rad bil, kadar bo velik.

"Zidar in učitelj," se odreže Jožek.

"Zakaj pa oboje obenem?" se začudi stric.

"Zato, ker učitelji imajo po-čitnice poleti, zidarji pa pozimi."

△

"Ti, Gregor," reče sosed sose-du, "na svoje kokoši pa malo bolj pazi. Vsak dan uhajajo na moje dvorišče."

"O, saj to že davno vém," od-govori ta.

"Kako pa veš to?"

"Zato, ker jih sedaj že pet po-grešam."

△

V šoli so učenčki nekaj risali. Mali Francek je hotel potegniti črto, pa se mu je pero zatakni-lo in na papir mu je kanila veli-ka packa.

"Kaj si pa delal, nerodnej," ga pokara učiteljica.

"Hotel sem napraviti rep, pa se mi je naredila svinja," po-jasnjuje Francek.

"Ne smeš tako reči," popravi učiteljica. "Pravilno se reče: hotel sem napraviti črto, pa se mi je naredila packa."

Drugi dan pride Francek za celo uro prepozno v šolo.

"Kje si pa bil, Francek?" ga vpraša učiteljica.

"Doma smo zaklali packo, pa sem jo držal za črto," pove pravi-lilno mali učenček.

△

"Lepo stvar si napravil, John, dekla nam je odpovedala služ-bo."

"No, pa kaj sem jaz kriv te-mu?"

"Da, ti si kriv. Dekla je rekla, da si bil zelo grob žnjo na tele-fonu."

"O tako! Jaz sem pa mislil, da si bila ti pri telefonu."

△

Pred sodnikom sta stala toži-tel in obtoženec. Tožitelj je za-hteval odškodnino, ker da mu je obtoženec pripečatil dve krepki zausnič.

"Kako je pa prišlo do prete-pa?" vpraša sodnik tožitelja.

"Jaz sem mu rekel, da je "cra-zy fool," pa je tekel ta domov, pogledal v besednjak, nato pa hi-tro prišel nazaj in me oklofotal."

△

Iz ruske ječe: "Predsednik sovjetske republike vas je pomi-lostil za božične praznike . . . Prosti ste!"

"Kako?! Ali ste tako ne-usmiljeni, da me hočete postavi-ti pod kap v takem vremenu?"

△

Mož in žena se ne strinjata v neki zadevi, pa pride do precej ostrega prepira. "Molči! baba," se zadere mož. Saj si tako zabi-ta, da ne veš niti razlike med oslem in konjem."

"O, dobro vem razliko, dobro. Ali sem ti že kdaj rekla, da si konj?"

△

Starejši gospod, prijete in prikupljive zunanosti vstopi v delavnico znanega krojača Jer-neja.

"Ali je res, da vam moj sin dolguje že tretjo leto za obleko?"

"Da, res je," vzdihne mojster Jernej. "Ali bi morda hoteli vi plačati zanj?"

"Nak! Prišel sem vas samo vprašat, ali ne bi hoteli napravi-ti tudi meni novo obleko pod isti-mi pogoji."

△

Če bo zmagal Morgan za žu-pana, potem je najboljšje, da pu-stimo vse skupaj in se podamo v Afriko, kjer se bomo skušali po-lastiti vlade kake zamorske re-publike, Cleveland pa prepust-mo črnim državljanom, ki ima-jo že itak prvo besedo v mestu.

LIAM O'FLAHERTY

NOČ PO IZDAJI

Roman

Tla so bila sama luža. Stene so bile gole. Potipak je z noge in iskal suhe točke, kamor bi legel. Povsod se mu je čelvelj pogreznil v mlako. Zaklel je in stopil za korak dalje. Zopet je potipal z nogo. Še vedno nove mlake. Šel je še dalje in zopet poskušal. Brez uspeha. Nato je šel mehanično dalje in je zdaj pa zdaj potipal tla. Nato je kar počasi korakal in ni tipal tal. Pozabil je, da je hotel leči. Prišel je na konec ulice in je zagledal pred seboj široko cesto. Vzemi prijen je postal.

"Kam pa grem?" je zakričal naglas. Zdrnil se je ob zvoku svojega glasu in nezaupno pogledal preko rame. Seveda ni bilo nikogar. Umiril se je in poskušal premisliti, kje je in kaj se je zgodilo. To je bil strahovit napor.

Počasi se je začel spominjati zadnjih dogodkov. Dejstvo za dejstvom se mu je priplazilo v možgane. Kaj kmalu mu je bila vsa vrsta dogodkov v njih nagrada v zmedeni kopici. Vse je drlo z naraščajočo naglico proti tej kopici. Ali ničesar ni bilo mogoče potegniti iz nje. Bilo je kakor bi dejstva padala v mlako in izginjala. Bilo mu je popolnoma nemogoče, da bi izumil kak načrt za svoje delovanje.

"Moram si narediti načrt," je zamrmral naglas.

V odgovor na ta poziv mu je stopila pred oči vizija Gallagherjevih bleknotnih oči. Ureke so ga. Pozabil je svoj načrt. Celo jata stvari mu je s peklenkim hrumom ropotala po možganih. Izgubil je oblast nad samim seboj in je dirjal pod vhodom sem in tja, blazno razbijajoč okrog sebe z rokami in nogami, ter se boril zoper breme stvari, ki so mu bile natlačene v možgane. To je bila tista brezumna togota, ki včasih prevzame korenjake, kadar nimajo nad čim iztresti svoje besnosti, ker nimajo nobene telesnega nasprotja.

S temi čudnimi vajami se je blazno mučil celih pet minut. Ko je prenehal, mu je bil znoj s čela. Odleglo mu je. Glava mu je bila jasna. Zopet se je zavedal neizprosne sklepe, da hoče uiti in tiste fante na mostu prekiniti. Vzniknila mu je misel, ki se mu je zdela za čuda pretkana, misel, da bi pobegnil proti jugu po velikem ovinku na sever, gor čez Severno krožno cesto do Fenisovega parka, nato na zahod skozi park, potem pa zopet na jug čez Dolphin's Barn. Z veseljem se je igral z mislijo na to pot, ko ga nenadoma prekine zvok korakov.

Cop, cop, cop, cop... je prihajal ropot težkih nog po cesti, ki je bila pred njim. Dva stražnika na svojem obhodu sta se počasi bližala ter spotoma poroščevala z verigami na veznih vratih. Gypu je začelo srce od straha razbijati. Misli je, da iščeta njega. V svoji zmedenosti ni razumel, da je sedaj pod policijsko zaščito — — — Ni se domislil, da bi mu bilo samo treba steči k njima ter povedati da ga je revolucionarska organizacija obsodila na smrt in da ga zdaj zalezujejo, pa bi ga spravila v policijsko vojašnico na varno. Nasprotno, v njih je še vedno videl svoje sovražnike. Njegova miselnost se še ni privadila izpremembi, ki jo je prinesla v njegov položaj njegova sinočnja pot na policijsko stražnico. Po svojem pojmovanju je bil še vedno revolucionar. Nikakor se ni zavedal, da je ova-duh, to se pravi prijatelj zakonu in redu, varovavec policije.

Planil je iz ulice in odklopotal čez cesto. Zavil je na desno, teklet deset metrov in izginil v drugo ulico. Bežal je brez pre-

neha. Bežal je brez smotra, brez smeri, panika in nemožnost misliti ga je podila proti severu. Bežal je na vse pretege v vse mogoče smeri, po cesti navzdol, potem na levo, pa zopet vzporedno nazaj, pa še enkrat navzdol po cesti, ki jo je zapustil, da je v svojem blaznem begu večkrat minil isti ogal. Tekel je obupno kakor da lovi mamljivo večšo, ki jo zabava, vračati se na svojo sled. Gazil je po kalužah. Kobacal po vseh štirih čez pusta mesta. Se s težavo pretikal skozi luknje v razdrapanih stenah. Se plazil čez kupe opeke, čez zidove, skakal na dvorišča ter plezal zopet iz njih na kako drugo cesto. Bil je opraskan, obrizgan z blatom, premočen, da je teklo od njega. Oči so mu bile podplute.

Kar udari ura blizu njega polli. Bilo je polni petih. Obstal je kakor ukopan, tako mu je zajel dušo ta žvenk. Ne glas, temveč spomin, ki ga je obudil. Ta zvon je poznal. Bil je blizu hiše Katie Foxove, kjer je ponavadi spal. Razkoračen je stal sredi tesne ulice, z naprej upognjenim životom ter prisluškoval. Ustnice so mu bile široko odprte.

Stal je kakor surov, napol izoblikovan stvor v sivkasti nočni senci, strmeč nad čudnimi stvarmi.

"Dva ovinka odtod je," je zamrmral, "najprej na levo, potem na desno. Zdaj bi morala biti doma. Ura utegne biti tri ali štiri."

Premikal se je oprezno, stre-gel vsak šum ter nalahno postavljaj noge čisto krajem ulice. Zavil je na levo, stopil petdeset korakov doli, nato je krenil na desno. Prišel je na nekaj okrogel, prav za prav polukrožen trg s cerkvijo na sredi. Obhodil je polukrog, da je prišel na drugo stran cerkve. Tukaj, na ogalu majhne zagate, nekako petnajst korakov od cerkve je bila hiša, v kateri je imela sobo Katie Foxova.

Vse hiše na malem trgu so bile prenočišča, stara, zaprašena in siva, vegasta, umazana, z utrtimi šipami na oknih. Skoro vsa večna vrata so bila samo prislonežena. Notri ni bilo kaj krasti.

Ko je šel Gypo mimo cerkve, se je spoštljivo doteknil klobuka. Stopil je skozi vrata v hišo Katie Foxove. V veži je bila trdna tema. Nekaj trenutkov je stal in se razgledoval po mraku. Nato je opazil na prvem odstavku stopnic nočno lučko. Spoznal je luč, ki jo je postavljala tja vsak večer Mrs. Delaney; bila je versko blazna, odkar ji je bil sin v revoluciji leta 1916. Ubit. Bil je ubit, ko je ranjen begal po cestah in klical na pomaganje.

"Ako pride kedaj ponoči domov," je Mrs. Delaney vsake-mu zaupno šepetala, "bo videl, da gori luč in bo vedel, da sem doma. Bog je dober svojim ljudem in bo skrbel za mojega Johnnyja."

Gypo se je čutil ob pogledu na nočno luč potolaženega. Potihem je korakal po stopnicah, dokler ni prišel do nje. Ko je zavijal po stopnicah mimo nje, je postal z roko na lesenem držaju ter jo gledal. Bog ve, zakaj je stopal po prstih proti nji, se sklonil, ko se ji je približal za dva koraka, ter jo upihnil. Nato se je zdrnil ter se divje ozrl okoli sebe. Bil je zopet trd mrak.

"Tako je bolje," je dejal z lahnmim vzdihom.

Enakomerno je šel po stopnicah dalje. Bile so dobre do drugo gega nadstropja. Nato je moral po ozkih, vegastih, polomljenih stopnicah do vrhnjega nad-

stropja, kjer je imela Katie Foxova svojo sobo. Strašno je ropotal, pa to ni nikogar motilo. Blizu pod vrhom je slišal veka-joče dete. Bilo je dete Tima Flanagan, moža brez službe, ki je stanoval v sobi nasproti Katie Foxove. Tam je živel z ženo in troje otrok. Dojenček je imel ošpice in druga dva otroka sta čula. Eden se je smejal. Gypo je razložil šibki, plahi Flanaganov glas, ki je miril otroke.

Gypo je stal pred levimi vrati, pred vrati Katie Foxove. Vlekel je na ušesa. Svetel žarek je sijal skozi ključavnico in skozi veliko, okroglo luknjo na spodnjem koncu vrat. Velik kos vrat je bil pregledal potepen pes, ki ga je Katie Foxova neko noč pripeljala domov. Toliko da je dobil jesti, si je pregrizel pot iz sobe. Gypo je prisluškoval. Notri je govorila Katie Foxova. Gypo je potrkal.

"Kdo je?"

"Samo jaz sem, Katie, jaz. Odpri vrata."

"Sveta pomagavka," je zavtila, "njegov duh je. Njegov duh je, Louisa, Louisa, skrij me kam, za božjo voljo!"

"Duh tvoje stare matere," je odgovoril skrhan, star glas. "Vstani in odpri vrata, ali ne? Bova videli, kaj hoče."

"Ne, ne — " je začel zopet Katin glas.

Gypo je uprl ramo ob vrata, pretrgal motvoz, s katerim so bila znotraj pritrjena na žebelj v steni, da so širom odletela. Stopil je v sobo.

Izprva je bila videti vsa soba modra meglena plast. Nato se je modri sopar polagoma razpršil. Soba je dobivala obliko. Nalahno so plavale stvari iz sopare proti njemu zvrstoma po svoji važnosti. Najprej je prišla svetiljka. Stala je na črni, leseni polici nad kaminom. Bila je navadna, rdeče pobarvana, pločevinasta parafinska svetiljka. Cilinder je bil na tri četr-tine črn od saji. Nato je prišlo ognjišče. Tam je bilo velikansko, odprto omrežje, na katerem je gorela šota. Ogenj je bil bolj podoben grmadi za sežiganje mrličev, zakaj pepel se je kopičil že tedne in tedne. Plamene-či kosi šote so ležali kakor zvr-njena debla vrhu velikega kupa rumenega pepela. Zatem je prišla postelja z Louiso Cummin-sovo, ki je ležala v enem kotu.

Postelja je bila tako velikanska, da bi se ti bila lahko zdela karkoli, ako bi ne bila stala na štirih debelih, lesenih stoli ter bila nad vzglavjem prekrita z nebom, podobno posteljam, ki jih imenujejo na Irskem med kmeti škofovske postelje. Posteljina je bila nepopisna. Vse je bilo zmetano na posteljo in vse se je po nji povaljevalo. Louisa Cumminsova je prežive-la večino dne v postelji. Tako je delala že osem let, odkar je "obležala" zaradi "poškodb," katere ji je prizadela policija neko noč, ko so jo priprli pod obtožbo, da izvršuje nemoralno obrt. Bila je čisto krepka in zdrava. Vse delo je opravljala v postelji. Odeje so bile v oddaljenem kotu zdrgnjene okoli njene obsežne osebe. V drugem, Kati-nem kotu je ležalo nekaj capastih odej. Vznožje je bilo nagomiljeno z vsakovrstno navla-ko od škrbastega vrča, iz kate-rega je pila stara dama svoj čaj, do kipa sv. Jožefa, ki je vi-sel na končnici z debelega žeb-lja na kocasti, krotovičasti vr-vici. Vrv je imela zanko podo-bi okrog vrata. Podoba ni bila obešena tja iz surovega spošto-vanja, kakor bi si utegnil kdo misliti. Bila je obešena kot bo-gokleten protest proti svetniko-vi nemoči. Pred štirimi leti je opravila svetemu Jožefu devet-dnevno in ga prosila, da bi ji ozdravil mišični revmatizem, in ker ji prošnja ni bila uslišana,

je obesila podoba za vrat.

Ko so jo Gypove oči našle sko-zi meglo, je slonela ob steni skrita do brade za kupom odej in vsakovrstnih oblek. Ležala je na strani, bela, zgubana gla-va ji je bila ugreznjena v živo blazino brez prevleke. Perje je bodlo iz blazine. Beli lasje so se usipali stari ženski po blazi-ni in posteljini kakor vlakna morske trave, ki plava ob osek po gladini plitkega morja. Usta so ji bila široko odprta kakor ljudjožerki, da so se kazala rdeča, dlesna in štirje rumeni zobje, ki so rinili v neenakomernih presledkih iz njenih čeljusti: štirje zakrivljeni, rumeni čeka-ni.

Samo njene oči so razodevale življenje in razum. Bile so drobne, zlobne modre oči, v katerih

je tešla pretkanost in skopost.

Njeno telo, skrito za postelj-nino, je bilo podobno gori, ki jo je potres izpremenil v brezob-lično mehko kepo.

Gypo jo je opazoval brez vsa-kega vznemirjenja. Nato se je ozrl po Katie. Videl jo je, kako je stala v kotu za vrati. Opravljena je bila še vedno, kakor jo je srečal zgodaj zvečer v krčmi. Toda njena obleka je bila zdaj povaljana, obraz ji je bil izpremenjen. Izpremenjen na čuden način. Izgubil je zagreneli, za-grizeni izraz. Oči ji niso bile več trudne. Obraz ji je bil za-ripel in poln. Koža ohlapna.

Usta so ji bila stisnjena, na ustnicah je ležala pohotna meh-koba. Oči so se ji svetlo utri-njale. Iz njih je sijala samoza-vestna izziyalnost zdravih od-

15,000 delavcev je prišlo pred tovarno Rockne motor družbe v Detroitu, ko je nekdo napačno poročal, da družba najemlje delavce. Družba je izjavila, da bo morda tekom me-seca februarja vzela nekaj delavcev na delo.

"29"

glejte ta časopis
v petek

DOBER PREMOK!

Točna poštežba!

The Hill Coal Co.
1261 MARQUETTE RD.
Stari Cimpermanovi prostori
Henderson 5798

FRANK ARKO, zastopnik

(Dalje prihodnjič.)

VABILO! VABILO! VABILO!

NA

VESELICO

KI JO PRIREDI

KLUB SLOVENSКИH VDOV

V SOBOTO 6. FEBRUARJA

V KNAUSOVI DVORANI

Začetek ob osmih zvečer

Kakor veste, smo imele vedno najboljšo jed in pijačo in tako bomo gledale, da jo bomo tudi sedaj imele. Zato vabimo vse prijateljice in prijatelje, vdove in pečlarje, da nas obiščejo. Vsakomur je znano, da prirejamo veselice zato, da pomagamo vdovam, torej jo denar obrnjen v dober namen, da pomagamo v skupni dobrobit. Igrala bo izvrstna godba Hojer trio. Vstopnina za moške 35 centov, za ženske 25 centov. Vas prijazno vabi

Klub slovenskih vdov.

ARCADIAN MELODY PILOTS
THREE MUSKETEERS

Ta dva orkestra bosta igrala NA PLESU

"MILLER ZA ŽUPANA"

v nedeljo, 7. februarja, v Grdinovi dvorani

"Daj mi Lucky Strike Vsak čas"

"Moje grlo je zelo važno zame. Nikakih rezkih dražljajev za vas. Daj mi LUCKY STRIKE Vsak čas. In potrepljaj se pro rami za novi Cellophanski ovitek s tabom, ki omogoča zavojček tako lahko odpreti."

Dorothy Mackaill

"It's toasted"

Zaščita Vašega Grla—proti dražljajem—proti kašlju

In Mokrotno-varen Cellophane Obdržljiva "Toasted" Okus Vedno Svež

NARAVNAJE NA LUCKY STRIKE—60 minut z najboljšimi glasbenimi orkestri na svetu, in Walter Winchell, katerega današnja napovedovanja postanejo jutrišnje novice, vsak torek, četrtek in soboto veter preko N.B.C. omrežja.

"29"

glejte ta časopis
v petek